

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون مجازات اسلامی تحریری
مصوب ۱۳۹۲/۲/۱

تدوین: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش - ۱۳۹۷

فهرست

۱۲	قانون مجازات اسلامی.....
۱۲	کتاب اول: کلیات.....
۱۲	بخش اول: مواد عمومی.....
۱۲	فصل اول: تعاریف.....
۱۴	فصل دوم: قلمرو اجرای قوانین جزایی در مکان.....
۲۲	فصل سوم: قلمرو اجرای قوانین جزایی در زمان.....
۲۵	فصل چهارم: قانونی بودن جرایم، مجازات‌ها و دادرسی کیفری.....
۲۶	بخش دوم: مجازات‌ها.....
۲۶	فصل اول: مجازات‌های اصلی.....
۳۶	فصل دوم: مجازات‌های تکمیلی و تبعی.....
۴۳	فصل سوم: نحوه تعیین و اعمال مجازات‌ها.....
۴۹	فصل چهارم: تخفیف مجازات و معافیت از آن.....
۵۲	فصل پنجم: تعویق صدور حکم.....
۵۸	فصل ششم: تعلیق اجرای مجازات.....
۶۴	فصل هفتم: نظام نیمه آزادی.....
۶۵	فصل هشتم: نظام آزادی مشروط.....
۶۹	فصل نهم: مجازات‌های جایگزین حبس.....
۸۳	فصل دهم: مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان.....
۹۰	فصل یازدهم: سقوط مجازات.....
۹۰	مبحث اول: عفو.....

۹۲	مبحث دوم: نسخ قانون
۹۲	مبحث سوم: گذشت شاکی
۹۸	مبحث چهارم: مرور زمان
۱۰۴	مبحث پنجم: توبه مجرم
۱۰۸	مبحث ششم: اعمال قاعده درأ
۱۰۹	بخش سوم: جرایم
۱۰۹	فصل اول: شروع به جرم
۱۱۱	فصل دوم: شرکت در جرم
۱۱۲	فصل سوم: معاونت در جرم
۱۱۵	فصل چهارم: سردستگی گروه مجرمانه سازمان یافته
۱۱۷	فصل پنجم: تعدد جرم
۱۲۱	فصل ششم: تکرار جرم
۱۲۴	بخش چهارم: شرایط و موانع مسؤولیت کیفری
۱۲۴	فصل اول: شرایط مسؤولیت کیفری
۱۲۷	فصل دوم: موانع مسؤولیت کیفری
۱۳۸	بخش پنجم: ادله اثبات در امور کیفری
۱۳۸	فصل اول: مواد عمومی
۱۴۰	فصل دوم: اقرار
۱۴۵	فصل سوم: شهادت
۱۵۹	فصل چهارم: سوگند
۱۶۴	فصل پنجم: علم قاضی
۱۶۶	بخش ششم: مسائل متفرقه
۱۷۰	کتاب دوم: حدود

۱۷۰	بخش اول: مواد عمومی
۱۷۲	بخش دوم: جرایم موجب حد
۱۷۲	فصل اول: زنا
۱۷۹	فصل دوم: لواط، تفخیز و مساحقه
۱۸۳	فصل سوم: قوادی
۱۸۵	فصل چهارم: قذف
۱۹۴	فصل پنجم: سبّ نبی
۱۹۵	فصل ششم: مصرف مسکر
۱۹۷	فصل هفتم: سرقت
۲۰۴	فصل هشتم: محاربه
۲۰۸	فصل نهم: بغی و افساد فی الارض
۲۱۱	کتاب سوم: قصاص
۲۱۱	بخش اول: مواد عمومی
۲۱۱	فصل اول: اقسام و تعاریف جنایات
۲۱۶	فصل دوم: تداخل جنایات
۲۲۰	فصل سوم: شرایط عمومی قصاص
۲۲۸	فصل چهارم: راه‌های اثبات جنایت
۲۴۶	فصل پنجم: صاحب حق قصاص
۲۵۷	فصل ششم: شرکت در جنایت
۲۶۱	فصل هفتم: اکراه در جنایت
۲۶۴	بخش دوم: قصاص نفس
۲۶۷	بخش سوم: قصاص عضو
۲۶۷	فصل اول: موجب قصاص عضو

۲۷۱	فصل دوم: شرایط قصاص عضو.....
۲۸۳	بخش چهارم: اجرای قصاص.....
۲۸۳	فصل اول: مواد عمومی.....
۲۹۴	فصل دوم: اجرای قصاص نفس.....
۲۹۶	فصل سوم: اجرای قصاص عضو.....
۳۰۲	کتاب چهارم: دیات
۳۰۲	بخش اول: مواد عمومی.....
۳۰۲	فصل اول: تعریف دیه و موارد آن.....
۳۰۴	فصل دوم: ضمان دیه.....
۳۰۵	فصل سوم: راه‌های اثبات دیه.....
۳۰۹	فصل چهارم: مسؤول پرداخت دیه.....
۳۲۳	فصل پنجم: مهلت پرداخت دیه.....
۳۲۵	فصل ششم: موجبات ضمان.....
۳۵۲	فصل هفتم: تداخل و تعدد دیات.....
۳۵۸	بخش دوم: مقادیر دیه.....
۳۵۸	فصل اول: دیه نفس.....
۳۶۳	فصل دوم: قواعد عمومی دیه اعضاء.....
۳۷۲	فصل سوم: دیه مقدر اعضاء.....
۳۷۲	مبحث اول: دیه مو.....
۳۷۷	مبحث دوم: دیه چشم.....
۳۸۰	مبحث سوم: دیه بینی.....
۳۸۴	مبحث چهارم: دیه لاله گوش.....
۳۸۷	مبحث پنجم: دیه لب.....

۳۸۹	مبحث ششم: ديه زبان
۳۹۲	مبحث هفتم: ديه دندان
۳۹۸	مبحث هشتم: ديه گردن
۳۹۹	مبحث نهم: ديه فك
۴۰۲	مبحث دهم: ديه دست و پا
۴۰۸	مبحث يازدهم: ديه ستون فقرات، نخاع و نشيمنگاه
۴۱۱	مبحث دوازدهم: ديه دنده و ترقوه
۴۱۴	مبحث سيزدهم: ديه ازاله بكارت و افضاء
۴۱۶	مبحث چهاردهم: ديه اندام تناسلى و بيضه
۴۲۰	مبحث پانزدهم: ديه پستان
۴۲۱	فصل چهارم: قواعد عمومى ديه منافع
۴۲۳	فصل پنجم: ديه مقرر منافع
۴۲۳	مبحث اول: ديه عقل
۴۲۶	مبحث دوم: ديه شنوايى
۴۲۹	مبحث سوم: ديه بينايى
۴۳۱	مبحث چهارم: ديه بويابى
۴۳۲	مبحث پنجم: ديه چشايى
۴۳۴	مبحث ششم: ديه صوت و گويابى
۴۳۷	مبحث هفتم: ديه ساير منافع
۴۳۹	فصل ششم: ديه جراحتات
۴۴۵	فصل هفتم: ديه جنين
۴۴۸	فصل هشتم: ديه جنايت بر ميت
	كتاب پنجم: تعزيرات و مجازات‌هاى بازدارنده از قانون مجازات

اسلامی مصوب ۱۳۷۵ (شماره مواد این بخش مطابق با قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ می باشد).....	۴۵۲
فصل اول: جرایم ضد امنیت داخلی و خارجی کشور.....	۴۵۲
فصل دوم: اهانت به مقدسات مذهبی و سوء قصد به مقامات داخلی.....	۴۶۱
فصل سوم: سوء قصد به مقامات سیاسی خارجی.....	۴۶۲
فصل چهارم: تهیه و ترویج سکه قلب.....	۴۶۴
فصل پنجم: جعل و تزویر.....	۴۶۷
فصل ششم: محو یا شکستن مهر و پلمپ و سرقت نوشته‌ها از اماکن دولتی.....	۴۸۰
فصل هفتم: فرار محبوسین قانونی و اخفای مقصرین.....	۴۸۳
فصل هشتم: غضب عناوین و مشاغل.....	۴۸۹
فصل نهم: تخریب اموال تاریخی، فرهنگی.....	۴۹۱
فصل دهم: تقصیرات مقامات و مأمورین دولتی.....	۵۰۰
فصل یازدهم: ارتشا و ربا و کلاهبرداری.....	۵۱۱
فصل دوازدهم: امتناع از انجام وظایف قانونی.....	۵۱۸
فصل سیزدهم: تعدیات مأمورین دولتی نسبت به دولت.....	۵۱۸
فصل چهاردهم: تمرد نسبت به مأمورین دولت.....	۵۲۵
فصل پانزدهم: هتک حرمت اشخاص.....	۵۲۶
فصل شانزدهم: اجتماع و تبانی برای ارتکاب جرایم.....	۵۲۸
فصل هفدهم: جرایم علیه اشخاص و اطفال.....	۵۲۹
فصل هجدهم: جرایم ضد عفت و اخلاق عمومی.....	۵۴۲
فصل نوزدهم: جرایم بر ضد حقوق و تکالیف خانوادگی.....	۵۴۶

فصل بیستم: قسم و شهادت دروغ و افشای سر	۵۵۱
فصل بیست و یکم: سرقت و ربودن مال غیر	۵۵۳
فصل بیست و دوم: تهدید و اکراه	۵۶۳
فصل بیست و سوم: ورشکستگی	۵۶۵
فصل بیست و چهارم: خیانت در امانت	۵۶۶
فصل بیست و پنجم: احراق و تخریب و اتلاف اموال و حیوانات	۵۶۷
فصل بیست و ششم: هتک حرمت منازل و املاک غیر	۵۷۷
فصل بیست و هفتم: افترا و توهین و هتک حرمت	۵۸۳
فصل بیست و هشتم: تجاهر به استعمال مشروبات الکلی و قماربازی و ولگردی	۵۸۶
فصل بیست و نهم: جرایم ناشی از تخلفات رانندگی	۵۹۳
[فصل سی ام: قانون جرایم رایانه‌ای]	۶۰۳
بخش یکم: جرایم و مجازات‌ها	۶۰۳
فصل یکم: جرایم علیه محرمانگی داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی	۶۰۳
مبحث یکم: دسترسی غیرمجاز	۶۰۳
مبحث دوم: شنود غیرمجاز	۶۰۳
مبحث سوم: جاسوسی رایانه‌ای	۶۰۴
فصل دوم: جرایم علیه صحت و تمامیت داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی	۶۰۷
مبحث یکم: جعل رایانه‌ای	۶۰۷
مبحث دوم: تخریب و اخلال در داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی	۶۰۸

۶۱۰	فصل سوم: سرقت و کلاهبرداری مرتبط با رایانه
۶۱۲	فصل چهارم: جرایم علیه عفت و اخلاق عمومی
۶۱۴	فصل پنجم: هتک حیثیت و نشر اکاذیب
۶۱۶	فصل ششم: مسئولیت کیفری اشخاص
۶۲۲	فصل هفتم: سایر جرایم
۶۲۳	فصل هشتم: تشدید مجازات‌ها
۶۲۵	بخش دوم: آیین دادرسی
۶۲۵	فصل یکم: صلاحیت
۶۲۸	فصل دوم: جمع‌آوری ادله الکترونیکی
۶۲۸	مبحث اول: نگهداری داده‌ها
۶۲۹	مبحث دوم: حفظ فوری داده‌های رایانه‌ای ذخیره شده
۶۳۰	مبحث سوم: ارائه داده‌ها
۶۳۱	مبحث چهارم: تفتیش و توقیف داده‌ها و سامانه‌های رایانه‌ای و مخابراتی
۶۳۶	مبحث پنجم: شنود محتوای ارتباطات رایانه‌ای
۶۳۷	فصل سوم: استناد پذیری ادله الکترونیکی
۶۳۸	بخش سوم: سایر مقررات

قانون مجازات اسلامی

کتاب اول: کلیات

بخش اول: مواد عمومی

فصل اول: تعاریف

ماده ۱

قانون مجازات اسلامی مشتمل بر جرایم و مجازات‌های حدود، قصاص، دیات و تعزیرات، اقدامات تأمینی و تربیتی، شرایط و موانع مسؤولیت کیفری و قواعد حاکم بر آنها است.

مواد مرتبط: ماده ۱ ق.م.ا سابق، مواد ۱۴ الی ۲۶، ۸۸ الی ۹۵ و ۱۴۰ الی

۲۱۳ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: حدود: مجازات‌هایی است که مقدار و کیفیت اجرای آن در شرع مشخص گردید و به نوعی توسط قانون‌گذار در قانون مجازات مورد تصریح قرار گرفته است این نوع مجازات بدنی بوده و حداقل و حداکثر ندارد. / قصاص: مجازاتی می‌باشد که به حکم قانون و به‌وسیله مجنی‌علیه (کسی که مورد جنایت قرار گرفته) یا سرپرستان قانونی او یا همان صاحبان حق علیه مجرم به‌کار می‌رود و این مجازات دقیقاً مشابه جرمی است که مجرم انجام داده است بنابراین جرم و مجازات به یک صورت و میزان بوده و کاملاً منطبق می‌باشد. / دیات: مالی است که از مجرم یعنی کسی که مرتکب جرم شده گرفته و آن را به شخصی که از جرم زیان دیده است می‌پردازیم بنابراین دیه نوعی مجازات مالی است و در مواردی اجرا می‌شود که اجرای قصاص امکان‌پذیر نبوده یا صاحب حق قصاص با اختیار

خودش راضی می‌شود تا وجه نقد بگیرد. / تعزیرات: تعزیر مجازاتی است که در قانون حداقل و حداکثر آن کمتر از میزان حد شرعی بوده و حداقل آن به اختیار قاضی تعیین می‌شود و کیفیت و نحوه‌ی تعیین و اجرای این مجازات توسط قانون‌گذار مشخص می‌شود. / اقدامات تأمینی و تربیتی: روش‌ها و شیوه‌هایی است که دادگاه برای پیشگیری از تکرار جرم درباره‌ی مجرم‌هایی که دارای حالت خطرناک می‌باشند مورد استفاده قرار می‌دهد، که هدف این نوع از مجازات‌ها به نوعی تأمین امنیت و آسایش بیشتری جامعه و مردم بوده و در راستای بازپروری مجرمان صورت می‌پذیرد.

.....

.....

.....

.....

ماده ۲ هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن

مجازات تعیین شده است جرم محسوب می‌شود.

مواد مرتبط: ماده ۲ ق.م.ا سابق، اصول ۳۶، ۳۷ و ۱۶۷ ق.ا، ماده ۲۱۴

ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۱۰ الی ۱۳ و ماده ۲۲۰ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲،

مواد ۱۸ و ۴۲ آ.د.د.و.ر مصوب ۱۳۸۴ و ماده ۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۶۱۶ مورخ ۱۳۷۶/۳/۶

واژگان دشوار: فعل: عمل ارادی مثبت می‌باشد. / ترک فعل: به معنای

رها کردن و انجام ندادن عملی به صورت ارادی که مطابق قانون یا توافق

قراردادی حتما می‌بایست مورد انجام قرار گیرد. / مجازات: رنج و سختی که توسط قانون‌گذار بر انجام دهنده‌ی جرم تحمیل می‌گردد. / جرم: رفتاری را که قانون‌گذار آن را به موجب تعیین مجازات ممنوع اعلام کرده باشد. انجام غیرقانونی رفتاری که مجازات همراه می‌گردد.

فصل دوم: قلمرو اجرای قوانین جزایی در مکان

ماده ۳

قوانین جزایی ایران درباره کلیه اشخاصی که در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرم شوند اعمال می‌شود مگر آن که به موجب قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

مواد مرتبط: ماده ۳ ق.م.ا سابق، مواد ۴ الی ۹ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲، ماده ۵ ق.م.ا و ۳ و ۱۰ قانون مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۱۳۷۲، ماده ۸ قانون نظارت دولت بر دریاها مصوب ۱۳۱۳، ماده ۳۱ قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۲۸ و ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک.ج.ن.م.د.ا مصوب ۱۳۹۳ (ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۳)

واژگان دشوار: قلمرو: محدوده و حوزه عمل و نفوذ/ حاکمیت: در لغت

به معنای وضع یا حالت فرمان‌روا بودن و به عبارتی قدرت سیاسی و نفوذ دولت که در دست حکومت می‌باشد. / اعمال: فرآیند به کار گرفتن چیزی

هر گاه قسمتی از جرم یا نتیجه آن در قلمرو حاکمیت ایران

ماده ۴

واقع شود در حکم جرم واقع شده در جمهوری اسلامی ایران است.

مواد مرتبط: ماده ۴ ق.م.ا سابق، مواد ۳، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۹ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲ و ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۳ و ۴۲ آ.د.د.ور مصوب ۱۳۸۴ و ماده ۲ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: قلمرو حاکمیت: محدوده قدرت و نفوذ سیاسی و فرمانروایی دولت

هر شخص ایرانی یا غیرایرانی که در خارج از قلمرو حاکمیت

ماده ۵

ایران مرتکب یکی از جرایم زیر یا جرایم مقرر در قوانین خاص گردد،

طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران محاکمه و مجازات می‌شود؛ و هرگاه رسیدگی به این جرایم در خارج از ایران به صدور حکم محکومیت و اجرای آن منتهی شود، دادگاه ایران در تعیین مجازات‌های تعزیری، میزان محکومیت اجراء شده را محاسبه می‌کند:

الف- اقدام علیه نظام، امنیت داخلی یا خارجی، تمامیت ارضی یا استقلال جمهوری اسلامی ایران.

ب- جعل مهر، امضاء، حکم، فرمان یا دست خط مقام رهبری یا استفاده از آن.

پ- جعل مهر، امضاء، حکم، فرمان یا دست خط رسمی رییس جمهور، رییس قوه قضاییه، رییس و نمایندگان مجلس شورای اسلامی، رئیس مجلس خبرگان، رییس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور، اعضای شورای نگهبان، رییس و اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام، وزرا یا معاونان رییس جمهور یا استفاده از آنها.

ت- جعل آراء مراجع قضایی یا اجرائیه‌های صادره از این مراجع یا سایر مراجع قانونی و یا استفاده از آنها.

ث- جعل اسکناس رایج یا اسناد تعهدآور بانکی ایران و همچنین جعل اسناد خزانه و اوراق مشارکت صادرشده یا تضمین شده از طرف دولت یا تهیه یا ترویج سکه قلب در مورد مسکوکات رایج داخل.

مواد مرتبط: ماده ۵ ق.م.ا سابق، مواد ۴۹۸ الی ۵۱۲ و ۵۱۸، ۵۲۰، ۵۲۵

و ۵۲۶ قانون تعزیرات مصوب ۱۳۷۵ و ماده ۶۶۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۳

واژگان دشوار: تمامیت ارضی: یکپارچگی و وحدت کشور و تجزیه

نشدن آن/ جعل: فرآیند ساختن چیزی دروغین و متقلبانه/ قوه‌ی قضائیه: نهادی که رسیدگی قضایی را تحت نظارت خودش دارد./ مراجع قضایی: نهادهای قضاوت کردن میان اشخاص/ اجرائیه: ورقه‌ای رسمی است که دربردارنده‌ی دستور اجرای احکام دادگاه‌ها و یا سایر نهادهای اشاره شده در قانون می‌باشد./ رایج: متداول و رونق گرفته/ خزانه: جایی که در آن پول و اشیاء گرانبها را نگهداری می‌کنند./ اسناد خزانه: اسنادی مالی هستند که توسط خزانه‌داری منتشر می‌گردند./ اوراق مشارکت: اوراق مالی می‌باشند که توسط نهادها منتشر شده و توسط دیگران خریداری شده و پول حاصله در پروژه‌ای سرمایه‌گذاری شده و افراد با خرید این اوراق در آن پروژه شریک می‌شوند./ سکه قلب: پول فلزی تقلبی/ مسکوکات: سکه‌ها

✍

ماده ۶ به جرایم مستخدمان دولت اعم از ایرانی یا غیرایرانی که در رابطه با شغل و وظیفه خود در خارج از قلمرو حاکمیت ایران مرتکب شده‌اند و به جرایم مأموران سیاسی و کنسولی و دیگر وابستگان دولت ایران که از مصونیت سیاسی برخوردارند، طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران رسیدگی می‌شود.

مواد مرتبط: ماده ۶ ق.م.ا. سابق، مواد ۵ و ۷ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲، قانون

الحاق دولت جمهوری اسلامی به کنوانسیون وین راجع به نمایندگی دول در روابط خود با سازمان‌های بین‌المللی و جهانی مصوب ۱۹۷۵ میلادی که در تاریخ ۲۸، ۴، ۱۳۶۷ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. **واژگان دشوار:** مستخدمان دولت: کارمندان دولت / مأمور: کسی که به نمایندگی یا به فرمان مقامی عهده‌دار انجام کاری است. / مأموران سیاسی: نمایندگان سیاسی / کنسولی: نماینده اداری دولت بیگانه که در کشوری دیگر حامی منافع و حقوق اشخاص و اتباع دولت خودش می‌باشد و معمولاً کارهای مربوط به ثبت احوال و ثبت اسناد را انجام می‌دهد. / مصونیت سیاسی: عبارت است از معافیت نمایندگان سیاسی کشورهای خارجی و خانواده‌ی آنها و اعضای رسمی سفارتخانه‌ها که به‌موجب آن چنانچه این افراد مرتکب جرمی در کشور محل خدمت شوند تابع محاکم دولت متبوع یا مورد تابعیت خودشان بوده و در محاکم کشوری که محل انجام وظیفه آنهاست محاکمه نمی‌شوند.

ک

ماده ۷ علاوه بر موارد مذکور در مواد فوق هر یک از اتباع ایران در خارج از کشور مرتکب جرمی شود، در صورتی که در ایران یافت و یا به ایران اعاده گردد، طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران محاکمه و مجازات

می‌شود مشروط بر این که:

- الف- رفتار ارتكابی به موجب قانون جمهوری اسلامی ایران جرم باشد.
 ب- در صورتی که جرم ارتكابی از جرایم موجب تعزیر باشد، متهم در محل وقوع جرم محاکمه و تبرئه نشده یا در صورت محکومیت، مجازات کلاً یا بعضاً درباره او اجراء نشده باشد.
 پ- طبق قوانین ایران موجبی برای منع یا موقوفی تعقیب یا موقوفی اجرای مجازات یا سقوط آن نباشد.

مواد مرتبط: ماده ۷ ق.م.ا سابق، ماده ۹۷۶ ق.م، ماده ۵۷ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۷۸، مواد ۳۱۶ و ۵۹۸ و ۶۶۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ و بند ۷ ماده ۱۴ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مصوب ۱۳۵۱/۸/۲۳ مجلس شورای اسلامی و تبصره ۲ ماده ۱۱۵ ق.م.ا مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: اتباع: جمع تبعه، افراد تحت حمایت دولت‌ها/ اعاده گردد: بازگردانده شود، مسترد شود/ متهم: کسی که در معرض اتهام می‌باشد یعنی خطا یا گناهی به او نسبت داده شده ولی هنوز درستی آن ثابت نشده است کسی که جرمش به اثبات نرسیده است./ تبرئه: فرآیند آزادی از اتهام و ثابت شدن بیگناهی کسی / منع تعقیب: شرایط یا موانعی وجود دارند که به صورت موقت و یا دائمی مانع دنبال کردن و تعقیب متهم می‌شوند./ موقوفی تعقیب: متوقف شدن تعقیب، ایجاد شرایطی هم چون فوت متهم یا گذشت شاکی که برای همیشه تعقیب و رسیدگی را پایان بخشیده و پرونده بایگانی می‌شود.

ماده ۸

هرگاه شخص غیرایرانی در خارج از ایران علیه شخصی ایرانی یا علیه کشور ایران مرتکب جرمی به جز جرایم مذکور در مواد قبل شود، و در ایران یافت و یا به ایران اعاده گردد، طبق قوانین جزایی جمهوری اسلامی ایران به جرم او رسیدگی می‌شود، مشروط بر این که:

الف- متهم در جرایم موجب تعزیر در محل وقوع جرم، محاکمه و تبرئه نشده یا در صورت محکومیت، مجازات کلاً یا بعضاً درباره او اجراء نشده باشد.

ب- رفتار ارتكابی در جرایم موجب تعزیر به موجب قانون جمهوری اسلامی ایران و قانون محل وقوع، جرم باشد.

مواد مرتبط: مواد ۵ و ۷ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲، تبصره ۲ ماده ۱۱۵ ق.م.ا. مصوب ۱۳۹۲، ماده ۳۱ قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۲۸ و مواد ۳۱۶، ۵۹۸ و ۶۶۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳

ماده ۹

مرتکب جرایمی که به موجب قانون خاص یا عهدنامه‌ها و مقررات بین‌المللی در هر کشوری یافت شود در همان کشور محاکمه می‌شود، اگر در ایران یافت شود، طبق قوانین جزایی جمهوری اسلامی ایران محاکمه و مجازات می‌گردد.

مواد مرتبط: ماده ۸ ق.م.ا سابق، قانون مبارزه با قاچاق انسان مصوب ۱۳۸۳، قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر اصلاحی ۱۳۸۹، اصل ۷۷ ق.ا، کنوانسیون منع بردگی و برده فروشی و عملیات و دستگاه‌های مشابه بردگی که در ۷ سپتامبر ۱۹۵۶ در ژنو امضا شد و در تاریخ ۱۳۳۷/۳/۱۳ در مجلس شورای ملی به تصویب رسید، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی مصوب ۱۶ دسامبر ۱۹۶۶ که در تاریخ ۱۳۵۴/۲/۱۷ به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است، کنوانسیون بین‌المللی علیه آپارتاید در ورزش مصوب ۱۳۶۶/۷/۷ مجلس شورای اسلامی، کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی، کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روانگردان مصوب ۱۳۷۰/۹/۳ مجلس شورای اسلامی، قرارداد بین‌المللی جلوگیری از تصرف غیرقانونی هواپیما مصوب ۱۳۵۰/۹/۲۷ مجلس شورای ملی، کنوانسیون جلوگیری از اعمال غیر قانونی علیه امنیت هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۷۲/۳/۷، کنوانسیون سازمان کنفرانس اسلامی جهت مبارزه با تروریسم بین‌المللی مصوب ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی و مواد ۳۱۶، ۵۹۸ و ۶۶۴ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: قانون خاص: قوانینی هستند که در شرایط و اوضاع و

احوال خاص توسط قانونگذار وضع می‌شود/ عهدنامه: قرارداد و توافق نامه
مکتوب میان دولت‌ها در عرصه‌های بین‌المللی

فصل سوم: قلمرو اجرای قوانین جزایی در زمان

ماده ۱۰

در مقررات و نظامات دولتی مجازات و اقدام تأمینی و تربیتی باید به موجب قانونی باشد که قبل از وقوع جرم مقرر شده است و مرتکب هیچ رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل را نمی‌توان به موجب قانون مؤخر به مجازات یا اقدامات تأمینی و تربیتی محکوم کرد؛ لکن چنانچه پس از وقوع جرم، قانونی مبنی بر تخفیف یا عدم اجرای مجازات یا اقدام تأمینی و تربیتی یا از جهاتی مساعدتر به حال مرتکب وضع شود، نسبت به جرایم سابق بروضع آن قانون تا صدور حکم قطعی، مؤثر است. هرگاه به موجب قانون سابق، حکم قطعی لازم الاجراء صادر شده باشد به ترتیب زیر عمل می‌شود:

الف- اگر رفتاری که در گذشته جرم بوده است به موجب قانون لاحق جرم شناخته نشود، حکم قطعی اجراء نمی‌شود؛ و اگر در جریان اجراء باشد اجراء آن موقوف می‌شود. در این موارد و همچنین در موردی که حکم قبلاً اجراء